

در تقلبی ساماندهی شده و گسترده بخش زیادی از داوطلبان متهم به تقلب حتی پس از اخراج از دانشگاه و محرومیت از کنکور دوباره به دانشگاه برگشتند.

تقلب گسترده و کم سابقه در کنکور سراسری ۱۴۰۰:

ماجرا به یکی دورافتاده ترین مناطق ایران در یکی از محروم ترین استان ها برمی گردد: شهر لنده در استان کهگیلویه و بویراحمد. به گزارش اسپادانا خبر، روزنامه اعتماد در گزارشی نوشته است:

«مرتضی» یکی از ساکنان این شهر کوچک درست در سال ۱۳۸۶ و زمانی که تنها یک دبیرستان پسرانه در لنده وجود داشت دبلم ریاضی خود را گرفت اما هرچه تلاش کرد به سد محکم کنکور آن سالها برخورد کرد و راهی به دانشگاه نیافت و در نهایت راهی بازار و صاحب مغازه ای کوچک شد. ۱۴ سال برای مرتضی به نسبت عادی و یکنواخت طی شد تا اینکه امسال سر از دانشگاه دولتی آن هم رشته دندان پزشکی درآورد. مرتضی البته تنها گزینه حیرت آور کنکور ۱۴۰۰ در شهری ۱۵ هزار نفری نبود و ساکنان هر گوشه از شهر و روستاهای افراد مثالهای فراوانی برای گفتن دارند و کار تا جایی پیش رفته که بعضی از معلمان، والدین دانش آموزان کنکوری و مسوولان محلی هم در نامه ها و استشهادهای مختلف خواستار بررسی پرونده شدند.

نخ قصه ای که در این گزارش و تحقیق از کهگیلویه آغاز شده اما به استان های دیگری هم کشیده می شود؛ کرمان، ایلام و شاید استان هایی بیش از انگلستان یک دست: تقلبی گسترده و کم سابقه در کنکور سراسری ۱۴۰۰ که به جلسات مسوولان کشوری، دستگیری برخی عاملان و حتی تغییر در شیوه برگزاری کنکور هم کشیده شده اما همچنان بسیاری از متقلبان در دانشگاه های دولتی به تحصیل پزشکی و دندان پزشکی و داروسازی مشغولند.

در یکی از مهم ترین و امن ترین آزمون های سراسری ایران تقلبی تا این حد ساماندهی شده و گسترده چگونه رخ داد و چرا بخش زیادی از داوطلبان متهم به تقلب حتی پس از اخراج از دانشگاه و محرومیت ۵ ساله از کنکور دوباره به دانشگاه برگشتند؟

پیش از آنکه به روایت کنکور پارسال و جزئیات تقلب کم سابقه بپردازیم نگاهی به کارزارهای پرتکرار این روزها بخشی از واقعیت رخ داده را روشن می کند؛ وضعیت (استوری) واتساپ و اینستاگرام ساکنان کهگیلویه در چند روز گذشته به طور گسترده به یک درخواست مشخص ختم می شود: «کنکور را سالم برگزار کنید».

آنها این درخواست خود را از استوری شبکه های مجازی و اجتماعی هم فراتر برده اند و در چندین خبرگزاری هم با امضای مجازی کارزارهایی را برای مقابله با تکرار اتفاق سال گذشته ایجاد کرده اند؛ کمپین «اتخاذ تدابیری برای جلوگیری از تکرار تقلب در کنکور ۱۴۰۱» در خبرگزاری فارس نزدیک به ۱۰ هزار امضا دارد و در وبسایت «کارزار» هم چندین کمپین و درخواست مشابه ایجاد شده است.

در متن درخواست منتشر شده در فارس آمده است که «در سال گذشته عدم رعایت موارد امنیتی علی رغم تمام تذکرات و پیش بینی ها متأسفانه با پدیده تقلب گسترده در کنکور سراسری روبرو شدیم و امسال نیز مجدداً این تذکر را داده و خواهشمندیم سازمان سنجش و نهادهای امنیتی به موضوع برگزاری کنکور به صورت جدی تری ورود کرده و با اجرای این پیشنهادها از بروز مشکلات بعدی جلوگیری نمایند.» داوطلبان کنکور و همچنین خانواده های نگران در این کارزارها راهکارهایی مانند نصب دستگاه های موبایل یاب یا قطع اینترنت حوزه را هم مطرح کرده و در پایان هم بر هزینه «از دست رفتن اعتماد عمومی» تأکید دارند:

«لطفا هزینه بر بودن درخواست‌ها بهانه‌ای برای عدم اجرای آن نباشد چون هزینه برگزاری کنکور را خود بچه‌ها پرداخت می‌کنند. قطعاً شفافیت هزینه‌بردار است ولی هزینه آن برای کشور نسبت به از دست رفتن اعتماد عمومی و مشکلات امنیتی کمتر است.»

این‌ها البته تنها کمپین‌های مرتبط با کنکور سراسری نیست و در این خیرگزاری‌ها نزدیک به ۲۰ کارزار دیگر هم با عناوینی چون «نمرات عجیب دانش‌آموزان در کنکور ۱۴۰۰ پیگیری شود»، «درخواست پیگیری عوامل گروه تقلب در کنکور سراسری ۱۴۰۰» و «رسیدگی به تقلب سازماندهی شده در کنکور تجربی ۱۴۰۰» هم دیده می‌شود. با این همه درخواست و کارزار و امضا تاکنون نه تنها رسانه‌ای به این پرونده نپرداخته که حتی مسوولان هم به‌طور رسمی و علنی روایت از ماجرا ارایه نکرده‌اند. دقیقاً در کنکور سراسری ۱۴۰۰ چه اتفاقی رخ داد و تقلبی که گسترده خوانده می‌شود چگونه سازماندهی و عملی شد؟

روایت اول؛ فردی که به زرمه‌ها رسمیت بخشید

«همه همدیگر را می‌شناسیم، می‌دانیم کی چقدر درس خوانده و معدلش چند بوده و رتبه‌اش چند شده است. اصلاً تقلب امسال عجیب بوده!» این را راننده یک تاکسی در دهدشت می‌گوید و بلافاصله چندین روایت از زندگی و کار چندین دانشجوی کنونی پزشکی و دندان‌پزشکی دانشگاه‌های مختلف هم مطرح می‌کند. جمله‌اش تمام نشده از یک ویدیو هم می‌گوید:

«همین چندروز پیش به دانشجو توی جلسه با فرماندار هم از این تقلب حرف زده، فیلمش هست.»

در دوران بکه‌تازی شبکه‌های اجتماعی پیدا کردن یک فیلم آن‌هم با موضوعی که حالا دغدغه بسیاری از ایرانیان است کار چندان دشواری نیست. راننده تاکسی با دو تماس تلفنی فیلم را در واتساپ دریافت می‌کند و بلافاصله هم دکمه پخش گوش‌اش را می‌زند. ماجرا به جلسه فرماندار با رتبه‌های برتر کنکور شهری کوچک در استان کهگیلویه و بویراحمد و تقدیر از این دانشجویان برمی‌گردد که در حین بحث دانشجویی به انتقاد از شیوه برگزاری کنکور و تقلب گسترده سخن می‌گوید و خواستار پیگیری این موضوع و مقابله با تکرار آن می‌شود.

نامش «فرزاد محمدی‌زاده» است که در کنکور همان سال رتبه ۹۳ منطقه سه را کسب کرده و حالا دانشجوی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز است. فرزند را که در کنکورهای آزمایشی رتبه‌های به مراتب بهتری کسب کرده و معدل امتحانات نهایی‌اش هم عالی است، در اینستاگرام پیدا می‌کنم و پس از ردوبدل کردن شماره تماس قرار گفت‌وگو تعیین می‌شود.

او که حالا در کنار تحصیل پزشکی به مشاوره و هدایت تحصیلی دانش‌آموزان مناطق محروم مشغول است روایت ماجرا را اینگونه تعریف می‌کند:

«انتظار داشتم رتبه‌ام بهتر شود ولی فکر نمی‌کردم دلیل خاصی داشته باشد تا اینکه کم‌کم از گوشه و کنار می‌شنیدم که خبری هست یعنی مرحله اول که رتبه‌ها آمد ما از تقلب هیچ خبری نداشتیم تا زمانی که نتایج مرحله نهایی اعلام شد و کم‌کم خبرهایی می‌شنیدیم که آدم‌های عجیبی پزشکی و دندان‌پزشکی دانشگاه‌های خوب قبول شده‌اند. من هنوز هم باور نمی‌کردم تا اینکه یکی از دوستانم به نفر سومی زنگ زد (جلوی خودم بهش زنگ زد) و گفت چطور فلان رشته قبول شدی؟ اون هم گفت که وای پول دادیم و سوالات به دست ما رسید و فلان. آنجا فهمیدم که قضیه واقعاً مشکوک و جدی است و از آن‌جا موضوع دغدغه من شد و در حد توان خودم هر جا که توانستم پیگیری کردم.» روایت تقلب پارسال در هر گوشه این چند شهر در جریان است اما چطور می‌شود از اتفاق افتادن تقلبی در این سطح مطمئن بود؟

او در پاسخ مثال‌های فراوانی را پشت سر هم بیان می‌کند و می‌گوید:

«خب بالاخره خیلی‌ها را گرفتند و کلی پرونده هم درست شده.»

او مثال‌هایی از افرادی که پس از سال‌ها دوری از درس و کتاب امسال دانشجوی پزشکی شدند مطرح می‌کند اما نمی‌خواهد که این مثال‌ها منتشر شود:

«هرکدامش که منتشر شود همه می‌فهمند بحث درباره چه کسی است. همه هم را می‌شناسیم دیگر.»

بخش دیگری از صحبت‌های این دانشجوی پزشکی که حالا مشاوره و همکار یکی از موسسات کنکور هم هست، به برنامه‌ریزی بلندمدت برخی افراد برای تقلب در کنکور پیش‌رو برمی‌گردد:

«اطلاعاتی که همه مردم شهر هم از پرونده می‌دانند این است که تعدادی از قبل برنامه‌اش را داشتند مثلاً من همین امسال در آزمون‌های آزمایشی کسی را سراغ دارم که رتبه ۱۸ آورده درحالی‌که ۵ سال از درس و دانشگاه دور بوده ولی در کنکور آزمایشی شده رتبه ۱۸. می‌دانی چرا این‌ها سراغ کنکور آزمایشی می‌آیند؟ چون الان یکی از معیارها این است که کنکورهای آزمایشی بررسی شود و خب از نظر سنجش هم منطقی است که وقتی تراز و رتبه خوب است پس این رتبه می‌تواند درست باشد. حتی برای آزمون‌های نهایی هم این روند اتفاق می‌افتد یعنی تعدادی قبل از اینکه ما به حوزه آزمون نهایی برسیم سوالات را داشتند. چون معیار سنجش برای بررسی رتبه‌های کنکور، اول آزمون نهایی است و بعد کنکورهای آزمایشی. این‌ها الان هم

در آزمون‌های آزمایشی تقلب می‌کنند و هم در کنکورهای آزمایشی.»

روایت دوم؛ پدر: حق فرزندان مان را خوردند

آنچه تفاوت کنکور ۱۴۰۰ را در مقایسه با سال‌های پیشین برجسته می‌کند تعداد بالای پرونده‌های قضایی یا پرونده‌های نرسیده به دستگاه قضا به دلیل ریش‌سفیدی و فامیل‌گرایی است؛ پرونده‌هایی که تعدادی از آنها همچنان باز است و در کنار آن، پرونده اصلی موضوعی است که در ذهن و فکر بسیاری از داوطلبان یا خانواده‌های‌شان همچنان باز است.

در ماه‌های پیگیری این پرونده با ده‌ها نفر از افرادی روبرو شدم که با ریز جزئیات از کارنامه تحصیلی، رتبه، درصدها و شیوه تقلب افرادی مشخص سخن می‌گفتند اما زمانی که بحث به ضبط و انتشار این توضیحات در گزارش می‌رسید همه با این توضیح که «ما از یک طایفه هستیم، ما فامیل هستیم، دوست قدیمی هستیم» پا پس می‌کشیدند. در این بین اما محدود کسانی هم بودند که با دغدغه و علاقه نه تنها روایت می‌کردند که حتی ماه‌ها پیگیر قضایی این پرونده هم شدند. یکی از این افراد ماجرا را به این صورت توضیح می‌دهد:

«اگر خودتون همون لیست معروف رو نگاه کنید؛ حتما شما که تحقیق می‌کنید می‌دونید لیستی از همه کسانی که تقلب کردن منتشر شده و همه مردم این شهر هم اون لیست رو دارن، در اون لیست می‌بینید که چندین نفر از فامیل و طایفه ما بودند. یکی از همون‌ها یکی- دو ماه قبل از کنکور همینجوری به من گفت آگه می‌خوای امسال پسرت دیگه پزشکی قبول بشه، راهش پول خرج کردنه، به بار پول خرج کن و دیگه تموم.»

او که انگار تازه پس از کنکور و اعلام رتبه‌ها و آمار قبولی متوجه معنا و مفهوم برخی سخنان شده، روایت خود را این‌طور می‌دهد:

«می‌دونی چرا دو ماه قبل کنکور اینجوری به من گفت؟ می‌خواست مزه دهن منو متوجه بشه. می‌خواست بدونه من پول می‌دم یانه.» اما او در پاسخ چه کرد و چه گفتید؟ با لحنی این‌بار آرام ادامه می‌دهد:

«من گفتم این حرفا چیه و واقعیتش هم اینه که اصلا جدی نگرفتم این حرفو. همون هفته آخر، دوباره همون آدم به جمله با همین مفهوم گفت ولی باز هم من اصلا نمی‌دونستم چه خیره و اصلا جدی نگرفتم. گذشت تا رتبه‌ها اومد و متاسفانه رتبه پسر من باوجود اینکه هم کنکورهای آزمایش‌اش عالی بود و هم عالی درس خونده بود خوب نشد. سر مرز داروسازی بود و خودش هم همین رشته رو می‌خواست. مرز ردی‌ها.»

اما ماجرای آن فرد و پیشنهادش به کجا رسید؟ پدری که ماه‌ها پیگیر پرونده تقلب کنکور در ادارات و نهادهای دولتی و قضایی بود در پاسخ به ادامه روایت برمی‌گردد:

«هیچی. موقعی که رتبه‌ها اومد که هیچ خبری از این آدم نبود چون دخترش دو یا سه سال پیش رفته بود پرستاری. من هم فکر نمی‌کردم که دوباره کنکور داده باشه. حتی مرحله اعلام قبولی دانشگاه‌ها هم که رسید باز هیچی نگفت تا اینکه کم‌کم به خبری زیرزیرکی پیچیده بود که کلی آدم عجیب پزشکی و دندان‌پزشکی و داروسازی قبول شدن. دو- سه هفته گذشته بود که من فهمیدم. بله دختر اون آدم بعد از دو یا سه سال پرستاری خوندن، پزشکی دانشگاه دولتی قبول شد. اینجا بود که فهمیدم اون آدم می‌خواست پول بده برای سوالات کنکور و اومده بود سراغ من که پول رو با هم تقسیم کنیم ولی روش نشد یا می‌ترسید که مستقیم بگه. باورت می‌شه؟ یعنی اینا از حداقل یکی- دو ماه قبل برنامه‌شو داشتن.» مشابه این روایت‌ها در چندین استان مختلف و بیش از همه در شهرهای کوچک و حتی برخی روستاها فراوان است. خودشان اما می‌گویند وقتی تقلب و پاسخ‌ها به دورافتاده‌ترین مناطق ایران یعنی کهگیلویه و ایلام و جنوب کرمان رسیده حتما خیلی زودتر به شهرهای بزرگ هم رسیده است.

گفت‌وگو با طراح پرسش‌های کنکور؛ تقلب در کدام مرحله رخ داد؟

فهم تقلبی در این حد گسترده، نیازمند آشنایی بیشتر با شیوه طراحی پرسش‌ها، روش نگهداری و به‌طور کلی امنیت دفترچه‌ها و همچنین نحوه انتقال این دفترچه‌ها به مناطق مختلف کشور است. همچنان که مصاحبه‌شوندگان این گزارش می‌گویند و اطلاعات مستندی هم صحت آن را نشان می‌دهد به‌نظر می‌آید متقلبان پرونده کنکور سراسری ۱۴۰۰ از ماه‌ها پیش خود را برای چنین اقدامی آماده کرده‌بودند؛ اینکه فردی ۳۲ ساله پس از سال‌ها دوری از دروس، چندین ماه پیش از برگزاری آزمون ثبت‌نام انجام دهد و یا اینکه دانشجوی سال سوم رشته‌ای علوم انسانی در کنکور ثبت‌نام و بعد هم داروسازی قبول شود، نشان از آگاهی قبلی یا دست‌کم ساماندهی و برنامه‌ای از پیش تعیین‌شده دارد. درباره مراحل طراحی و انتقال پرسش‌ها، سازمان سنجش آموزش کشور هر ساله یک روایت رسمی تکرار می‌کند که از قرنطینه چند هفته‌ای طراحان پرسش‌ها حکایت دارد. جهت بررسی این روایت گفت‌وگو با طراحان پرسش‌های کنکور سراسری مفید است اما دسترسی به این افراد اگر نگوییم نشدنی که بسیار دشوار است؛ دست‌کم اینکه نویسندگان این گزارش نتوانسته فردی را بیابند که راعب به گفت‌وگو هم باشد.

با چند واسطه اما یکی از طراحان پرسش‌های کنکورهای ارشد و دکتری در یکی از رشته‌های علوم پایه به شرط منتشر نشدن نام و اطلاعات جزئی‌اش، توضیحاتی را ارائه می‌دهد:

«من اطلاع دقیقی درباره کنکور سراسری ندارم اما روند طراحی پرسش کنکورهای دکتری و ارشد به این صورت است که ابتدا سنجش با نامه‌ای کاغذی در پاکتی مخصوص (هیچ مرحله‌ای به صورت ایمیل یا ارسال فایل در پیام‌رسان‌های مجازی

نیست) از حدود 20-30 نفر از چهره‌های شاخص هر درس درخواست طراحی پرسش می‌دهد. این نامه البته دو شرط مشخص هم دارد: ۱- بستگان درجه اول شما امسال کنکور نداشته باشند. ۲- شما با هیچ موسسه کمک‌آموزشی و کنکوری همکاری نداشته باشید.»

آن‌طور که این عضو هیات‌علمی یکی از دانشگاه‌های مطرح تهران می‌گوید، مراحل بعد به طبقه هفتم سازمان سنجش انجام می‌شود:

«این پرسش‌ها که جمع‌آوری می‌شود مسوولیت به سه نفر اصلی هر گروه می‌رسد که معمولاً قوی‌ترین و قابل‌اعتمادترین استادان آن درس در ایران هستند. از این سه نفر، یک هد (مسوول) گروه می‌شود و در دو-سه جلسه پرسش‌های اصلی آن درس مشخص می‌شوند. روند ورود به طبقه هفتم هم به این صورت است که هیچ‌کس حق همراه داشتن موبایل هر وسیله الکترونیکی دیگر را ندارد و حتی پرسش‌ها را با خودکار و روی کاغذ می‌نویسیم.» پس از طراحی پرسش‌های نهایی برگه پرسش‌ها در اختیار تایپست مخصوص و مورد اعتماد سنجش در همان طبقه قرار می‌گیرد و پس از تایپ یک بار دیگر این گروه سه نفره صحت پرسش‌ها و همچنین ایرادهای نگارشی و تایپی را بررسی می‌کنند که پس از این مرحله، نوبت به تکثیر عمده پرسش‌ها آن‌هم با استانداردهای مشخص سنجش در ساختمان همین سازمان می‌رسد.

یک بحث پرتکرار دیگر هم در روایت‌های رسمی، قرنطینه طراحان پرسش‌ها است که دست‌کم و براساس این روایت، چنین قرنطینه‌ای درباره طراحان پرسش‌های کنکورهای دکتری و ارشد وجود ندارد و طراحان پس از پایان کار خود در طبقه هفتم به خانه و کلاس‌های درس و دانشگاه خود برمی‌گردند اما از نگاه طراح پرسش‌های یکی از درس‌های کنکورهای ارشد و دکتری در ۷ سال گذشته آیا امکان لورفتن پرسش‌ها در این مرحله وجود دارد؟

او در پاسخ می‌گوید:

«بخش زیادی از این روند بر شیوه‌گزینش سنجش و اعتماد آنها به افراد انتخاب‌شده برمی‌گردد. امکان تقلب یا انتقال پرسش‌ها در این مرحله قطعاً صفر نیست اما من بعید می‌دانم این اتفاق رخ دهد.»

درباره کنکور سراسری با توجه به تعداد به‌شدت کمتر درس‌ها و همچنین اهمیت بیشتر آن و داوطلبان میلیونی، به نظر می‌آید که استانداردهای مراقبت از پرسش‌ها بالاتر است و احتمالاً لورفتن پرسش‌ها هم ناچیز. با این توضیحات اما چگونه افرادی از پیش خود را برای تقلب در این کنکور آماده کرده‌بودند و شیوه آنها دقیقاً چه بود؟ شنیدن روایت‌های بیشتر و هم‌صحبتی با افراد نزدیک‌تر به این حلقه، روزنه نوری بر این پرونده تاریک می‌افکند.

روایت سوم؛ گفتند هم برای پاسخ‌ها و هم تجهیزات پول دادیم

در بسیاری از شهرهای کم‌جمعیتی که ماجرای تقلب کنکور سراسری ۱۴۰۰ در آنها دهان به دهان می‌چرخد فهرست‌هایی از افراد با رتبه‌های مشکوک هم منتشر شده است. به نظر می‌آید این فهرست‌ها از سوی معترضان پیگیر محلی یا از دل گزارش‌های مردمی با هدف ارایه به نهادهای ناظر تهیه شده و در مراحل و شاید ناامیدی از پیگیری جدی، دست‌به‌دست چرخیده است. تماس با بسیاری از افراد یکی از این فهرست نتیجه‌چندانی در بر ندارد و همه یا اصل موضوع را رد می‌کنند یا اینکه رتبه و قبولی را حاصل تلاش خود می‌دانند. در این بین اما تعدادی از این افراد در حلقه‌های نزدیک‌تر به خود یا جمع‌های خانوادگی و دوستانه با اعتماد به نفس از کار بزرگ خود سخن می‌گویند.

صدای یکی از این افراد هم با برنامه‌ای از قبل تعیین‌شده در اختیار خبرنگار نویسنده این گزارش قرار می‌گیرد که محتوای آن را دیگر اطلاعات و اسناد هم تایید می‌کند. خلاصه روایت به این صورت است که این افراد در هر شهر و منطقه با یک یا چندین واسطه با فرد هماهنگ‌کننده در ارتباط بودند. ابتدا بیعانه‌ای یا پیش‌پرداختی داشتند که دست‌کم ۱۰ میلیون تومان بود و در مرحله بعد هم برای دریافت هندزفری مخصوص و کارتی که کار تلفن همراه را انجام می‌داد، هزینه‌ای از ۲۰ میلیون تومان به بالا پرداخت کردند. هندزفری دریافتی آنها کاملاً داخل گوش قرار می‌گرفت که امکان تشخیص آن به‌شدت پایین بود؛ عبارت خود این فرد «هندزفری نامربی» و «موبایل مسترکارت» است. آنها روز امتحان با این تجهیزات به محل برگزاری کنکور رفتند و در ادامه هم پاسخ‌ها از داخل گوشی به این افراد اطلاع داده می‌شود: «موبایل کارتی حالت پاسخ خودکار داشت و ما قبلاً همه این‌ها را چندین بار تست کرده‌بودیم. چون دفترچه من متفاوت از دفترچه‌ای بود که آنها در بیرون داشتند، اول هر پرسش را برایم می‌خواندند و من باید آن سوال را پیدا می‌کردم. بعد هم جواب درست را می‌گفتند. تازه برای من سخت شده بود ولی بعضی دقیقاً همان دفترچه‌ای را داشتند که بیرون رفته‌بود و اصلاً نیاز نبود که دنبال سوال بگردند.»

اینکه پرسش‌ها چگونه به بیرون رسیده بود هم بخش دیگری از ماجرا است.

مسوولان اصلی این تیم‌ها افرادی را با هدف قبلی در کنکور ثبت‌نام کرده و از آنها خواسته‌بودند که از صفحات مختلف عکس بگیرند و به بیرون ارسال کنند. تیم‌هایی هم برای پاسخگویی به پرسش‌ها در کمترین زمان ممکن داشتند. فعالان شبکه‌های اجتماعی و آنها که تیتراژ اخبار را دنبال می‌کردند البته به خاطر دارند که درست در روز برگزاری کنکور سراسری کانالی با نام مشخص در تلگرام، حدود یک ساعت پس از آغاز کنکور هم تصاویر پرسش‌ها و هم پاسخ را منتشر کرده بود البته گردانندگان آن کانال همان روز

متنی در کانال خود منتشر کردند و مدعی شدند که با هدف تلاش برای عدالت، افشاگری و رسوایی این تقلب گسترده دست به چنین اقدامی زده‌اند.

به نظر می‌آید این توضیحات، معنا و مفهوم سخنان «عبدالرسول پورعباس» رییس کنونی سازمان سنجش آموزش کشور در اول تیر ۱۴۰۱ را بهتر آشکار می‌کند.

او گفته بود:

«عده‌ای سعی می‌کنند که به سوالات سازمان سنجش دسترسی پیدا کنند. یک عده حرفه‌ای فقط اجیر می‌شوند تا بروند سر آزمون تا از سوال‌ها عکس بگیرند یا دوربین‌های پیشرفته در عینک و کراوات و دکمه، داوطلبانی که قصد تقلب دارند محرومیت آزمون تا ۱۰ سال را دارند اما کسانی که تلاش دارند تا در تقلب به دیگران کمک کنند تا ۵ سال زندان دارند.»

روایت چهارم از کرمان؛ ریاضی را افتاد اما در کنکور ۸۰ درصد زد

{درست یک‌سال پیش یکی از دوستانم با من تماس گرفت و گفت که دنبال یک هندزفری مخصوص می‌گردد که در داخل گوش حالت نامریی دارد یا مثلاً شبیه پاک‌کن یا ماداترانش است. اطلاعاتی درباره آن نداشتم. از او درباره کارکرد این هندزفری پرسیدم و گفت به درخواست برادر کنکوری‌اش که در سیرجان کرمان ساکن است، پیگیر شده است. با هم به بازار موبایل و مجتمع علاالدین رفتیم و آن‌جا هم فروشنده‌ای پیدا نشد که حتی از وجود چنین هندزفری‌هایی اطلاع داشته باشد. می‌گفتند اگر چنین چیزی باشد، قطعاً قیمت به شدت بالایی خواهد داشت و به راحتی هم در اختیار همه قرار نخواهد گرفت. در هفته‌های گذشته که پیگیر گفت‌وگوهای این گزارش بودم و بحث به این هندزفری‌ها رسید این خاطره از ذهنم گذشت و شماره تماس برادر دوستم را گرفتم که روایتش در ادامه می‌آید.}

«رضا» نام مستعار دانشجوی کنونی رشته شیمی است که پارسال و در روزهای پیش از کنکور ساکن شهر کوچکی در اطراف سیرجان بود و زمزمه‌هایی از احتمال تقلب در کنکور شنیده بود:

«شهرستان ما شهرستان کوچکی است و خبرها زود می‌پیچد. آن موقع شنیده بودم که پارسال یعنی کنکور ۹۹ یک عده با کارنامه قبلی خیلی ضعیف که دانش‌آموز خیلی ضعیفی هم بودند رتبه خوبی آوردند. گویا سال ۹۹ هم تقلب شده بود ولی مثل ۱۴۰۰ انگار نبود. می‌گفتند که این‌ها یک سری هندزفری و وسایل خاص خریده بودند. می‌خواستیم بینم جریان چیست و استرس و نگرانی کنکور را هم داشتم. از برادرم خواستم که درباره یک مدل هندزفری خاص که در گوش می‌رود و اصلاً دیده نمی‌شود، پرسد. حدس می‌زدم اگر چنین چیزی باشد حتماً در علاالدین هم پیدا می‌شود و اگر نباشد هم که دروغ است.»

او همین خبرها را شنیده بود و وقتی فهمید در تهران هم کسی از این تجهیزات خبر ندارد تا اندازه‌ای خیالش راحت شد تا نوبت به اعلام نتایج رسید:

«بعد که نتایج کنکور منتشر شد به سری آدم عجیب و غریب رتبه بین ۱۵۰، ۲۰۰ تا هزار همه در یک رنج و همه هم شاگرد ضعیف پیدا شدن که برای همه عجیب بود. مثلاً رتبه اول کنکور تجربی درس ریاضی را حدود ۵۰ درصد زد اما یک نفر که من کامل می‌شناسم و درس‌های دبیرستان را نمی‌توانست پاس کند ۸۰ درصد ریاضی زد. طرف حتی اینقدر حالی‌اش نبود که کنکور سخت بود، بعد کنکور کارنامه‌اش رو استوری کرد و درصد ریاضی‌اش بیشتر از ۸۰ درصد بود. واقعا بالای ۸۰ درصد اون هم کسی که ریاضی را افتاده بود. دو برابر رتبه اول کنکور ریاضی زده بود. و اینقدر این طرف حالی‌اش نبود و پرت بود که حتی همین درصد عجیب و غریب را استوری کرد.» رضا می‌گوید در همین شهر کوچک اطراف سیرجان بیش از ۸ نفر با شرایط مشابه را می‌شناسد که همه پزشکی و دندان‌پزشکی کرمان قبول شدند اما بارها در خبرهای رسمی از امتحان مجدد سنجش و بررسی شرایط افراد با رتبه‌های مشکوک سخن به میان آمده بود و حتی رییس پیشین سازمان سنجش از فراخواندن حدود ۶۰۰ نفر به امتحان مجدد خبر داده بود اما آن‌طور که رضا می‌گوید این افراد همه همچنان مشغول دانشگاه‌اند:

«من هم شنیدم که قرار است از این‌ها امتحان بگیرند ولی می‌دانم که الان دارند دانشگاه درس می‌خوانند. از بیخ‌های اینستاگرام‌شان مشخص است.»

روایت پنجم از ناظر امتحان؛ پیشنهاد پول و گوشی دادند

معلمی در کهگیلویه که نام و صدایش نزد خبرنگار «اعتماد» محفوظ می‌ماند، روایت متفاوتی از شب پیش از برگزاری کنکور می‌دهد. او که خود فرزند کنکوری دارد و با سختی و رنج یک‌سال درس‌خواندن شبانه‌روزی برای موفقیت در این آزمون آشنا است می‌گوید که شب پیش از کنکور افرادی با موبایل و کارت هدیه سراغش آمدند:

«ما پیش‌بینی چنین تقلبی را داشتیم؛ هم مراقبان و هم مسوولان هم در جریان بودند. حتی یادم هست که به فرماندار وقت هم التماس کردم که اینترنت شهر در آن روز قطع شود. آقای فرماندار ساعت یک شب به من زنگ زد و گفت که با استاندار هم‌زمان با وزیر کشور لینک شدیم ولی وزیر گفت که تنها با مصوبه شورای عالی امنیت ملی یا مسوول امنیت شهرستان می‌توان اینترنت یک شهرستان را قطع کرد.»

اما برچه اساس پیش‌بینی چنین شرایطی را داشت؟ این معلم و ناظر جلسه کنکور در پاسخ می‌گوید:

«چون به خودم پیشنهاد شد. عده‌ای با یک گوشی کارنکرده و یک کارت هدیه آمدند و پیشنهاد همکاری دادند که حتی من این موضوع را به فرماندار هم منتقل کردم. خیلی تند با این افراد حرف زدم که این چه پیشنهادی است اما گفتند فقط ما تنها نیستیم و خیلی‌ها دارند این کار را انجام می‌دهند. با فرماندار و مسوولان شهرستان حرف زدم و حتی در یک گروه با حضور مسوولان هم این موضوع را مطرح کردم که در نهایت پاسخ‌شان همان تماس ساعت یک شب بود که نمی‌شود اینترنت را قطع کرد. حتی پیشنهاد داد که جایگاه اصلی را به من نشان دهید تا خودم بروم و شخصا این کار را انجام دهم ولی اقدامی نشد تا آن اتفاق تلخ رخ داد.»

او در ادامه از تلخی این اتفاق می‌گوید:

«اینکه طرف پس از ده سال بیاید و بدون هر تلاش و سوادى در یکی از بهترین دانشگاه‌های ایران پزشکی بخواند واقعا دردآور است. فرزند خود من چندسال پیش کنکوری بود و می‌دانم که چه مرارت و تلخی را طی کرد و خودم هم چقدر در این سال سختی کشیدم. حتی تا زمانی که رتبه‌ها آمد حتی یک شب خواب درستی نداشتم و بعید است تا آخر عمر سختی‌های این یک سال فرزندم را فراموش کنم. اینکه فردی بدون یک ساعت درس خواندن بهترین رشته قبول شد واقعا تلخ و دردآور است.»

چالش مجلس و سنجش درباره امتحان مجدد کارنامه‌های «شبه‌ناک»

پرونده کنکور ۱۴۰۰ به همین روایت‌ها و دستگیری چندین متهم و حتی تغییر در شیوه برگزاری آزمون (افزایش تعداد دفترچه‌ها و تعداد پاسخ‌نامه‌ها با هدف کاهش زمان مفید برای تقلب) خلاصه نمی‌شود. نزدیک به یک سال است که کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی و سازمان سنجش آموزش کشور درباره شیوه سنجش افراد با کارنامه‌های مشکوک بحث و چالش دارند؛ مجلس می‌گوید مراجعانی داشت که از فشار روانی به خود و خانواده‌هایشان آن‌هم به دلیل امتحان مجدد سنجش گلایه دارند و خواستار لغو این آزمون است و در سمت دیگر هم سازمان سنجش با تاکید بر قانون و حق داوطلبان، امتحان مجدد از داوطلبان با کارنامه مشکوک را یک اصل ضروری می‌داند.

هر چه که هست تاکنون مجلس برنده این چالش بود و کمیسیون اصل نود رسماً اعلام کرده که برگزاری امتحان مجدد از افرادی که به دانشگاه رفته‌اند غیرقانونی است و نباید انجام شود. بررسی اخبار رسمی درباره تاریخ برگزاری امتحان مجدد هم نشان می‌دهد که از تیر پارسال تا اردیبهشت همین امسال بارها تاریخ‌های متفاوتی برای برگزاری کنکور مجدد اعلام شده و در نهایت افراد زیادی هم از حضور در این امتحان معاف شدند؛ اطلاعاتی موقوت و روایت چندین نماینده مجلس نشان می‌دهد که حتی افرادی که از نظر سازمان سنجش مشکوک به تقلب بودند با پیگیری بعضی نمایندگان مجلس از کنکور مجدد رها شدند و حالا به تحصیل خود در رشته برتر علوم تجربی ادامه می‌دهند.

این ماجرای شائبه تقلب گسترده درحالی است که پیش‌تر بومی‌گزینی، سهمیه‌های فراوان و همچنین پولی‌شدن بسیاری از کدرشته‌های دانشگاه‌های دولتی با انتقادات فراوانی روبرو شده بود؛ منتقدان می‌گویند که درچنین شرایطی داوطلبان کنکوری برآمده از طبقه ضعیف جامعه و خانواده‌های فرودست عملاً شانسی برای ورود به دانشگاه‌ها و رشته‌های برتر ندارند. به نظر می‌آید به این فهرست حالا یک نگرانی دیگر هم افزوده شده است؛ نگرانی‌ای که شاید مرهم آن برگزاری کنکور امسال به شیوه کاملاً سالم و امن است.

احمدحسین فلاحی، عضو کمیسیون آموزش مجلس شورای اسلامی در واکنش به انتشار گزارش روزنامه شرق به سایت دیده‌بان ایران گفت:

بنده از این قضیه به هیچ عنوان اطلاعی ندارم اما تا به الان که بنده مجلس و در کمیسیون آموزش بوده‌ام چنین خبری به هیچ عنوان مطرح نبوده است. آن کسی که این ادعا را مطرح کرده است روزنامه اعتماد است بنابراین این روزنامه باید اسناد و مدارک خود را منتشر کند. قطعاً ما نمایندگان مجلس هم با کسانی که از رانت استفاده کرده‌اند برخورد خواهیم کرد.

او درباره دلایل انتشار گزارش گفت:

روزنامه اعتماد که وضع‌اش مشخص است. این روزنامه گرایش و دیدگاه‌هایی خلاف مجلس انقلابی دارد و به همین دلیل عادی است این چنین ادعاهایی را مطرح کند. اگر روزنامه اعتماد نتواند ادعای خودش را اثبات کند با او برخورد خواهیم کرد. این ادعاها نمی‌تواند خیلی صحت داشته باشد. این روزنامه اگر سند و مدرکی دارد، بسم الله اگر نه که ما هم جواب آن‌ها را خواهیم داد و قطعاً با آن‌ها برخورد خواهیم کرد.

برچسب‌ها: [فساد](#) [1]

[آموزش و پرورش](#) [2]

[دانشگاه](#) [3]

[مجلس](#) [4]

